

BEWOGEN MET MALAWI

Wij zijn Martijn en Anneke van den Boogaart-Snoep. Samen met onze kinderen Thomas, Marije en Ruth zijn wij in september 2008 voor een periode van zes jaar uitgezonden naar Malawi. We zijn daar gaan werken omdat we ons bewogen voelen met onze medemensen in zuidelijk Afrika. We voelen ons geroepen om onze gaven en talenten in te zetten om hen te dienen. Zo willen we, samen met de kerk in Malawi, iets van Gods bevrijdende liefde laten zien in woord en daad. Anneke werkt als tropenarts in Ekwendeni Mission Hospital, in het noorden van Malawi. Dit ziekenhuis valt onder de verantwoordelijkheid van de Presbyteriaanse Kerk van Malawi. Martijn werkt als organisatieadviseur voor deze kerk.

Horen en doen

“En daar stond ds. Ouwehand het verkeer te regelen... Verkeer te regelen! De directeur van de GZB! Voor mij was het een illustratie van servant leadership, dienend leiderschap, dat ik Nederland telkens weer zag”.

We zitten met z'n zessen rondom onze eetkamertafel aan de koffie met koekjes. Dat hoorde er volgens onze Malawiaanse collega's bij als we over hun ervaringen in Nederland gaan praten. Aan het woord is Oliver Mkandawire. Hij was ervan onder de indruk, vertelde hij, hoe nederig leiders in Nederland waren. Dat de directeur van de GZB op de zondagsdag gewoon het verkeer stond te regelen. Daar kunnen we in Malawi volgens hem nog wel wat van leren.

In de loop van de avond komt er van alles langs: van de verbazing over de rollen snoep die door de kerkbank gingen, via het bijbellezen na iedere maaltijd tot de noodzaak om bijbelstudie te intensiveren.

“Bijbelstudie intensiveren? Hoe bedoel je?”, vraag ik dominee Glad Kumwenda. “In Delft zitten toch al heel veel mensen op een bijbelkring? Moeten ze dan vaker bijbelkringen? Of moeten ze op een andere manier, intensiever, kringen?” Het vergt aardig wat doorvragen voor ik begrijp wat hij bedoelt. Ineens valt het kwartje. “Was dat dan ook de reden waarom je voor je preek in Delft koos voor de gelijkenis van de twee bouwers?” vraag ik hem. “Ja.”

We horen het telkens van hen terug: we zijn in Nederland veel te kritisch, veel te analyserend in de weer met preken en bijbelstudies. Dan vragen we ons af of het klopt wat de dominee zegt. Of we begrijpen wat we lezen. De preek van dominee Kumwenda in de Oude Kerk in Delft (“Was het voor het eerst in

de geschiedenis dat er een Afrikaan op die oeroude preekstoel stond?” vroeg één van onze TFC-leden zich af), was bedoeld als tegengewicht tegen die neiging. De gelijkenis van de twee bouwers zegt niet: “Wie mijn woorden hoort en ze als waarheid aanvaardt, ...” maar “Wie mijn woorden hoort en ze doet...”. Doen wat Jezus zegt, omdat Jezus het zegt. Ook al begrijp je er niets van. Ook al vraag je je af wat het nut is. Geloven op gezag. Dat gaat ons niet gemakkelijk af. Hoort dat bij onze typisch Nederlandse moeite met autoriteit?

Intensiever bijbelkringen betekent dan vooral intensiever zoeken naar manieren op de tekst toe te passen in de praktijk. “Wie deze mijn woorden hoort, en ze doet...”

Iets vergelijkbaars hoorde Anneke een paar weken later in een andere context opnieuw. Ze stond met een Malawiaanse geneeskunde-student en Emily Chiwona bij het bed van een doodzieke patiënt. De Malawiaanse student ging vrijmoedig voor in gebed. Een gebed waarin hij vol vertrouwen sprak over genezing. Wij zouden andere woorden kiezen. Over troost en nabijheid in tijden van moeite en afscheid nemen. Geef je anders geen valse hoop? “Nee, hoor”, zei Emily, “Bid God gewoon om wat je graag wilt. Daarmee doe je niet alleen recht aan Gods macht, je troost er de patiënt ook mee.” Weer lijkt de boodschap: niet zo tobben, niet zo nadenken, gewoon doen.

Unieke gewoonte

Bijbellezen aan tafel blijkt een unieke gewoonte. "Doen jullie dat elke week, voorlezen uit de kinderbijbel? Wat? Elke dag?..." Het is zondagmiddag. We hebben drie Amerikanen en een Keniaan te eten. Aan het eind van de maaltijd haalt Anneke de Engelse kinderbijbel van Desmond Tutu en leest voor. Voor ons een heel gewoon gebruik. Voor hen, en heel veel buitenlanders die bij ons eten, iets bijzonders. Onze Malawiaanse collega's noemden het ook nadrukkelijk bij de evaluatie van hun bezoek aan Nederland. Eén van hen, dominee Mulagha, promoot het nu overal waar hij komt. Dan vraagt hij aan het eind van de maaltijd om een bijbel en leest een Psalm. "Dat heb ik in Nederland geleerd", vertelt hij erbij. Een gewoonte waarvan we niet wisten dat hij uniek was in de kerk wereldwijd. Iets om zuinig op te zijn dus.

Verbinden en leren

In 2014/2015 staat Malawi centraal in de communicatie-uitingen van de GZB in een campagne met als titel "Geloven gaat verder". Malawi dient daarbij als illustratie van landen waar de kerk groeit. Het is de bedoeling van de campagne om te laten zien wat die groeiende kerken bezig houdt, welke mooie en welke moeilijke dingen de groei met zich meebrengt.

Op de achtergrond waren wij de afgelopen maanden intensief betrokken bij het ontwikkelen van activiteiten. De reis van onze Malawiaanse collega's naar Nederland was daar een voorbeeld van. Over de invulling van hun programma, de leerdoelen en ook de logistiek van die reis is heel wat afgeschreven, gepraat en gemailld.

Dat was één ding. Ondertussen regelden we ook video-interviews voor de GZB-jongeren-event, zakjes thee en Malawiaanse kleden voor de GZB-dag en video-opnames van Malawiaanse koren voor het GZB-concert met Jubilate Deo.

De meest recente activiteit van de campagne vond plaats in november. Een groep van 9 Nederlandse predikanten bezocht gedurende 10 dagen Malawi. In groepjes koppelden we de Nederlandse predikanten aan vijf Malawiaanse collega-predikanten. Ze trokken 2 keer 2 weekenden samen op in verschillende Malawiaanse gemeenten. Dat gaf de Nederlandse predikanten de mogelijkheid om het werk en het leven van de kerk in Malawi aan den lijve te ervaren. En natuurlijk ook om te zien op welke manier de projecten van de GZB bijdragen aan het versterken van die

groeiende gemeenten.

Wat hen opviel? Een paar citaten:

"Ik heb bewondering voor de manier waarop in Malawi geloof en dagelijks leven een natuurlijke combinatie vormen." ds. André van der Graaf (Hendrik Ido Ambacht)

"Ik heb in Malawi de kracht van het samen bidden ontdekt." ds. Pieter Nobel (Monster)

"Nog meer dan vóór Malawi ben ik ervan overtuigd dat geloven iets is wat je samen doet." ds. Laurens Jan Vogelaar, (Den Haag)

Tussen de bezoeken aan de gemeenten door namen de tijd voor reflectie: wat betekent wat we hier zien voor Nederland? Op welke manier maak je de verbinding tussen Nederlandse en Malawiaanse christenen concreet in Hendrik Ido Ambacht, Monster, Den Haag en al die andere plekken?

En hoe zou je dan nóg een stap verder kunnen gaan: van verbinden naar leren. Want in verbinding zie je dingen waarvan je leert: "geloof en dagelijks leven als natuurlijke combinatie", "de kracht van samen bidden", "geloven is iets wat je samen doet". Dat zijn mooie woorden, diepe lessen, maar hoe maak je ze praktisch in de bestaande praktijken van het gemeentelieven?

Dat is niet eenvoudig, maar er zijn wel ideeën genoemd. We zijn benieuwd wat er de komende maanden in Hendrik-Ido-Amacht, Monster en Den Haag (en de zes andere gemeenten) gebeurt.

Zending verbindt.....

....met verschillende soorten kerken. De GZB is actief in 20 landen. In die landen verbindt zending ons met kerken. Iedere kerk is uniek. Tegelijk zie je dat kerken in een bepaalde regio vaak met vergelijkbare issues bezig zijn. In de nieuwe GZB campagne worden die overeenkomsten zó op noemer gebracht:

- de groeiende kerk (met name kerken in Afrika)
- de jonge kerk (Azië)
- de bedreigde kerk (Midden-Oosten)
- de dienende kerk (Latijns-Amerika)
- de lege kerk (Europa)

In elk werkveld heeft het werk van de GZB een focus die past bij de specifieke vreugden en moeiten van die groep kerken. De komende jaren zal telkens een andere groep kerken centraal staan in de communicatie-campagne van de GZB.

Liturgische vernieuwing

Liturgische vernieuwing - van 'wat' naar 'wie'

Als we onze Malawiaanse collega's vragen naar hun ervaringen in de Nederlandse kerkdiensten die ze bijwoonden, beginnen ze niet automatisch over het ontbreken koren of worship liederen. Blijkbaar was voor hen de muzikale stijl geen grote issue.

Wat noemden onze collega's dan wel als opvallend? In hun reacties ging het telkens over hetzelfde: dat ze zich verbaasd hadden over het feit dat kerkenraad en gemeenteleden helemaal geen enkele rol hebben in de kerkdienst. De hele liturgie is van begin tot eind in handen van de predikant. Hun aanbeveling is om te zoeken naar manieren om naast de predikant aan gemeenteleden (of aan de kerkenraad) een rol te geven in de dienst: in de schriftlezingen, in het gebed, in de mededelingen, in het zingen van een lied, misschien zelfs wel in de prediking. "En denk dan aan alle gemeenteleden", voegen ze er met nadruk aan toe: "Dus oud én jong. Ouderlingen én 'gewone' leden. Man én vrouw."

Voor de Malawiaanse gasten zou een gesprek over vernieuwing van de liturgie in Nederland dus niet zozeer gaan over welke liederen gezongen mogen worden, over welke Bijbelvertaling wordt gebruikt, over of je staat of zit bij bepaalde onderdelen in de dienst. Voor hen gaan de belangrijke vragen niet over "wat" of "hoe", maar over "wie".

Grace Fund

Als ik tegen Joyce zeg dat ze weer moet worden opgenomen, barst ze in huilen uit. "Wat is er?" vraag ik. Is ze teleurgesteld dat ze nog niet is genezen? Ze is ook al zoveel maanden in behandeling geweest voor tuberculose. We hoopten dat het na deze lang kuur klaar zou zijn. Maar helaas... Ze blijft toch telkens hoesten. Ik probeer haar gerust te stellen: "Als we je opnemen, kunnen we meer onderzoeken doen en gelijk ook nog een andere behandeling inzetten." Maar de oorzaak van het huilen blijkt een andere dan ik dacht. Ze snikt: "Maar ik heb daar écht geen geld voor..."

Op zo'n moment ben ik heel dankbaar voor het Grace Fund dat we samen met de GZB hebben kunnen opzetten. Dat fonds kunnen we aanspreken voor patiënten als Joyce om hun rekeningen te betalen.

Tegelijk blijft op dat soort momenten, en ook als het

weer eens een week heel rustig is in het ziekenhuis, de vraag in mijn hoofd hangen: "Zijn we als ziekenhuis wel bereikbaar genoeg voor de echt arme mensen?". We weten uit onderzoek dat de meeste patiënten erg tevreden zijn over de zorg in Ekwendeni. Tegelijk weten we ook dat de kosten die we als ziekenhuis in rekening brengen, voor veel mensen toch een hoge drempel zijn om te komen.

Gebedsverhoring

In het ziekenhuis was ik vanaf maart in verband met de zwangerschapsverlof van een collega een aantal maanden de enige dokter. Als alle clinical officers er waren, liep het goed. Maar omdat de clinical officers vaak trainingen hebben, waren we vaak te krap wat betreft bezetting in het ziekenhuis. Ik was erg blij toen Mariëlla de Vries, een Nederlandse tropenarts vroeg of ze bij ons mocht komen werken. We zagen het als een gebedsverhoring. Sinds half juli heb ik dus weer een Nederlandse collega.

Zondagschool

"Go tell it on the mountains, over the hills and everywhere..that Jesus Christ is born" Met de zondagschool zijn we begonnen met het oefenen van kerstliederen. Het is mooi dat we nu een trouwe groep zondagschool kinderen hebben. Elke week mogen we voorin de kerk vertellen waar we het de vorige keer over gehad hebben en ook een lied zingen. Gelukkig hebben we nu ook een aantal nieuwe teachers erbij.

Gezin

“In the beginning God created the heaven and eëf” hoorde ik Ruth mompelen. Ik verstond het niet helemaal, maar Marije wist te vertellen dat Ruth al een bijbeltekst had geleerd op school. Soms is de uitspraak voor ons zó Malawiaans, dat we het niet als Engels herkennen.

Sinds het begin van het nieuwe schooljaar in september gaat Ruth ook 3 ochtenden naar Wukani, de Engelstalige school in Ekwendeni. We trekken altijd heel wat bekijks als we naar school lopen met drie hoogblonde kinderen in een keurig geel-groen schooluniform. Ruth liep al vaker mee, maar ging dan weer terug. Ze was daardoor blijkbaar ongemerkt al zo vertrouwd met de school dat ze de eerste dag zonder enige schroom met alles meedeed. Zij heeft geen traan gelaten.

Thomas, Marije en Ruth vinden het alle drie heerlijk om te lezen of voorgelezen te worden. In de afgelopen maanden hebben we alle delen van Narnia met elkaar gelezen. Heerlijke familie momenten waar we zelf ook erg van genieten. En na het voorlezen kunnen ze het verhaal nog uren naspelen.

Bezoek

In de afgelopen maanden hebben we verschillende keren bezoek gehad. In mei kwamen Martijns ouders ons voor de derde keer opzoeken. Ze hadden het zo gepland dat ze hier met ons twaalf en een half jaar huwelijksjubileum zouden zijn. Dat hebben we mooi als gezin kunnen vieren en later ook nog met onze vrienden en bijbelstudie-groep uit Ekwendeni. We kijken dankbaar terug op mooie, intensieve jaren met elkaar, eerst in Nederland en daarna in Malawi. Eerst met ons tweeën en daarna met Thomas, Marije en Ruth.

In juli kwamen Martijns broers Jan Maarten en Koen hier voor het eerst. Het was leuk om ook met hen te delen wat we doen en hoe we leven. En om uitgebreid bij te praten. Dat is één van de voordelen van ver weg wonen: bezoekers kunnen dan wel niet vaak komen, maar als ze komen, trek je gelijk twee of drie weken intensief samen op.

Voor Annette Bos, een vriendin van ons die architect is, betekende het samen optrekken zelfs samen werken. Bij haar bezoek in september heeft ze zich met Anneke gebogen over een nieuw ontwerp voor onze HIV kliniek, op basis van de ideeën van medewerkers en ook van mensen met HIV. Daarbij heeft ze samen

met de onderhoudsdienst van het ziekenhuis geëxperimenteerd om te zien of en hoe duurzame bouwtechnieken konden worden gebruikt in het ontwerp. Uiteindelijk kon ze - na lange dagen en korte nachten - op de laatste dag een mooi en duurzaam ontwerp voor een nieuw gebouw presenteren waarin letterlijk ruimte ontstaat om echt goede zorg te bieden.

In oktober kwamen Anneke's ouders. Met hen zijn we een week op vakantie geweest. Voor de (klein) kinderen een tijd van voorlezen, spelletjes doen en leren breien. We genoten van samen zwemmen, samen om een kampvuur marshmallows roosteren, samen intensieve fietstochten maken en met z'n allen wandelen door ongerepte oerbos.

Van de TFC's: verlenging uitzendingstermijn

Om met de deur in huis te vallen: in december heeft de GZB een aanvraag goedgekeurd om de uitzending van Martijn en Anneke met één jaar te verlengen. De hoofdreden voor de aanvraag was het kunnen zorgen voor een goede overdracht van hun beider werkzaamheden. Dat is een uitdrukkelijk wens van de CCAP Synod of Livingstonia en van Martijn en Anneke.

De beide TFC's ondersteunen dit besluit van harte en hopen op verlenging van uw betrokkenheid voor een extra jaar. Hieronder wordt een en ander nader toegelicht.

Najaar 2008 werden Martijn en Anneke uitgezonden naar Malawi. Uitgangspunt was een uitzending voor zes jaar plus elke twee jaar een verlofperiode. Daar kwam het bijzondere verlof rond de geboorte van Ruth bij. Gerekend in 'zuivere speeltijd' van 72 maanden zou dat betekenen dat de missie per augustus 2015 beëindigd zou zijn. Door de verlenging loopt de missie nu door tot augustus 2016.

Vanaf het begin van hun uitzending zijn Martijn en Anneke erop gericht geweest hun missie zoveel mogelijk te laten beklijven en in te bedden in Malawi en Ekwendeni. Waar mogelijk betrokken ze Malawiaanse

collega's bij hun werk en projecten om zoveel mogelijk vaardigheden al doende over te dragen. Vanuit het ziekenhuis hebben verschillende collega's van Anneke opleidingen kunnen volgen – mede ondersteund door de TFC's (door u dus). Hoewel vertrek van een arts in Ekwendeni altijd spannend blijft, geeft het extra jaar Anneke de mogelijkheid meer over te dragen en de structuur in het ziekenhuis verder te verbeteren. Dit uiteraard naast gewoonweg een jaar extra zorg. Daarbij komt dat ze nu langer betrokken kan blijven bij de binnenkort nieuw te bouwen HIV-kliniek, waar specifiek zorg aan HIV en aidspatiënten kan worden verleend.

Martijn heeft binnen de CCAP (de kerk waarvoor hij werkt) al langer gewezen op de noodzaak een formele opvolger voor hem te benoemen. Afgelopen augustus is dat ook gebeurd. De synode benoemde ds. Glad Kumwenda als de opvolger van Martijn. Ds. Kumwenda werkte al nauw met Martijn samen. Op basis van de formele benoeming kunnen ze de overdracht en het inwerken de komende anderhalf jaar heel gericht samen oppakken. Ds. Kumwenda heeft inmiddels de eerste cursussen afgerond.

Als TFC's hebben we de aanvraag voor de verlenging ondersteund. Streven naar goede overdracht is van belang voor het effect van de missie. We hebben de verlenging ook durven ondersteunen omdat we de afgelopen jaren steeds voldoende giften ontvingen; afdoende om ons aandeel in de missie te kunnen bekostigen en ook nog de nodige specifieke projecten te kunnen ondersteunen. We zijn daarvoor zeer dankbaar en hopen dat uw aller betrokkenheid nog een extra jaar mag voortduren.

Contactgegevens

Martijn en Anneke van den Boogaart, c/o Ekwendeni Mission Hospital, PO Box 19, Ekwendeni, Malawi.
Tel: +265 999 125 234 (Martijn), +265 999 156 109 (Anneke) Email: martijnenanneke@bewogenmetmalawi.nl. Skype: [mvdboog](https://www.skype.com/people/mvdboog) en [anneke.snoep](https://www.skype.com/people/anneke.snoep)

Verlof voorjaar 2015: Woonruimte gezocht

Komend voorjaar hopen Martijn en Anneke, Thomas, Marije en Ruth van eind april tot en met begin juni voor een kort verlof naar Nederland te komen. We houden u op de hoogte over de exacte data en de mogelijkheden hen dan te ontmoeten.

We zijn voor dit verlof nog op zoek naar woonruimte voor het gezin, bij voorkeur in of rond Delft. Mocht u hiervoor tips hebben, schroom dan niet contact op te nemen met de TFC. Mailen of bellen volstaat. Onze gegevens vindt u elders in deze nieuwsbrief.

Meebidden

Wij willen God danken voor:

- Het goede bezoek dat onze Malawiaanse collega's aan Nederland mochten brengen. Ze kwamen enthousiast terug.
- De groep Nederlandse predikanten die we hier mochten ontvangen. Dat ze iets van de kerk en het geloven in Malawi mochten zien.
- Dat het goed gaat met onze kinderen op zowel de Malawiaanse school als de Nederlandse school.
- De komst van de nieuwe Nederlandse arts, Mariëlla de Vries en ook voor de terugkeer van Jessie Chihana, de Malawiaanse gynaecoloog na haar zwangerschapsverlof

Wij vragen uw voorbede voor:

- Rev. Kumwenda die naast het volgen van een opleiding steeds meer taken van Martijn zal overnemen. Bid dat hij zich voldoende toegerust zal weten voor deze taak en dit met enthousiasme mag doen.
- De voortgang in de bouwplannen voor de HIV kliniek. Dat keuzes wat betreft ontwerp en aannemers met wijsheid worden gemaakt. Dat het project financieel rond mag komen.
- Bid voor wijsheid voor het ziekenhuis management hoe ze het ziekenhuis toegankelijk kunnen houden voor kwetsbaren in onze catchment area.
- Bid voor bescherming en gezondheid voor ons als gezin. Dat we ons werk met vreugde mogen blijven doen.

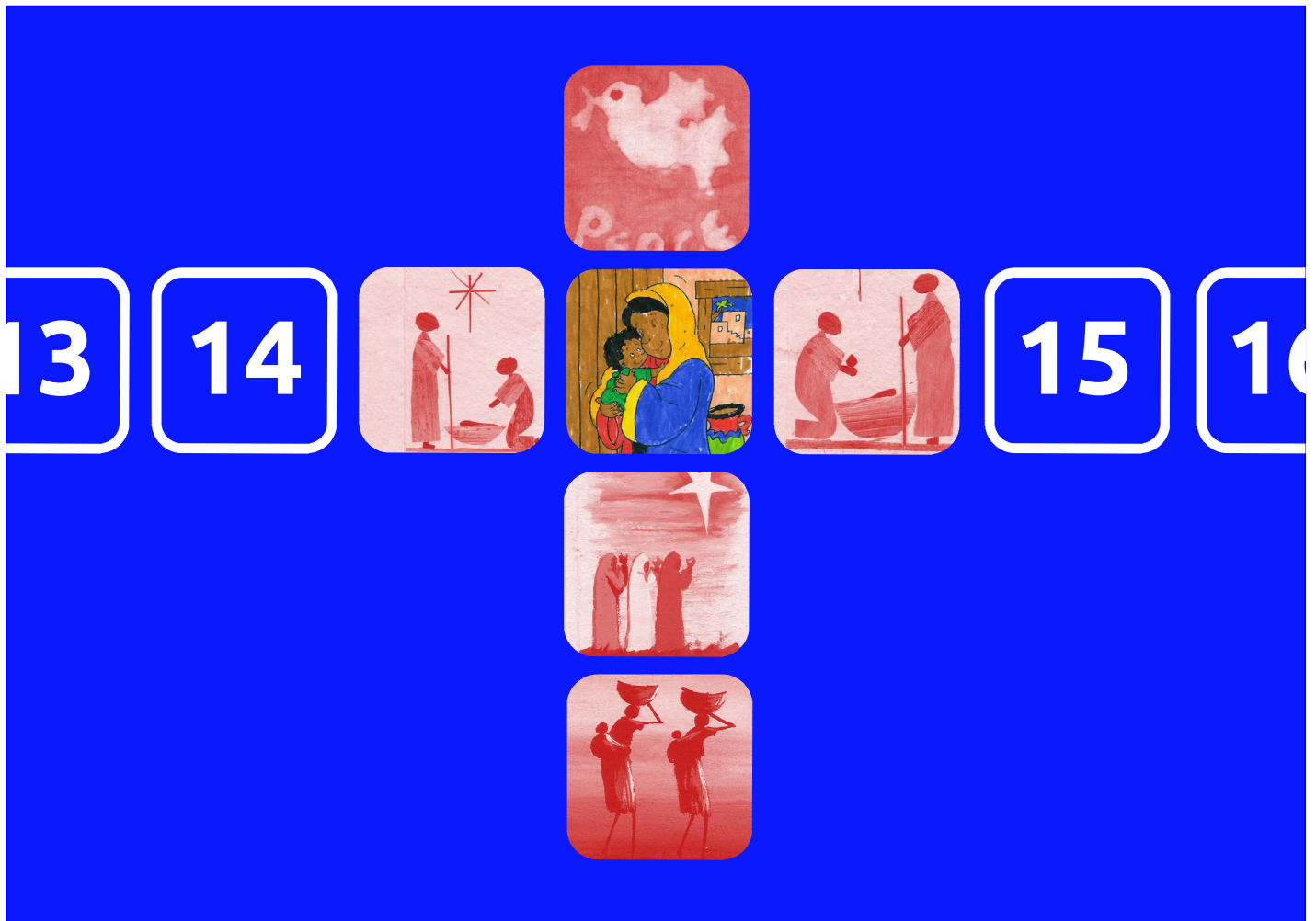

GZB | Postbus 28 | 3970 AA | Driebergen
T 0343-512444 | E info@gzb.nl | www.gzb.nl
giften GZB: giro 28016

Martijn en Anneke van den Boogaart zijn vanuit de hervormde gemeenten van Delft (wijkgemeente Mattheüs) en Oud-Beijerland door de GZB uitgezonden. De GZB is één van de zendingsorganisaties binnen de Protestantse Kerk in Nederland. Martijn en Anneke worden ondersteund door een thuisfrontcommissie in Delft en Oud-Beijerland.

Hartelijk dank voor uw meeleven, meebidden of meegeven. Giften voor het werk van Martijn en Anneke blijven welkom op rekeningnummer 1468.25128 ten name van de Hervormde Diaconie te Delft of rekeningnummer 1381.59394 ten name van de Hervormde Zendingcommissie te Oud-Beijerland in beide gevallen onder vermelding van "Fam. Van den Boogaart – Malawi".

Voor adreswijzigingen en overige informatie kunt u terecht bij onderstaande adressen: TFC Delft: Arjan & Joëlle Gooijer, Laan van Altena 24, 2613 AJ Delft, 015-2146992, tfc-delft@bewogenmetmalawi.nl; TFC Oud-Beijerland: Arnoud van den Boogaart, Oostdijk 93, 3261 KC Oud-Beijerland, 0186 842182, tfc-obl@bewogenmetmalawi.nl

Lieve familie en vrienden, broeders en zusters,

Ebola. MH17. Brandende kerken. Jonge moeders die overlijden. Pasgeboren babies die het toch niet redden. Weduwen van wie het land wordt ingepikt. 2014 bracht de onafgebroken stroom van lijden in de wereld heel dichtbij.

In 2014 vieren we daarom Advent en Kerst met nog meer verlangen dan anders. Al zingend, biddend en luisterend worden we eraan herinnerd dat God met de geboorte van Jezus een nieuw begin heeft gemaakt. In de kerk, op zondagschool en thuis proeven we opnieuw de vreugde dat God naar ons omziet.

In verbondenheid met onze broeders en zusters in Malawi en met jullie vieren wij dat God ons in Jezus' komst Zijn genade liet zien. In verbondenheid met hen en jullie zien we ook uit naar Jezus' wederkomst, naar de nieuwe hemel en de nieuwe aarde, waar een einde zal komen aan de stroom van berichten van lijden.

We wensen jullie een gezegend kerstfeest waarin dankbaarheid om Gods genade en uitzien naar de nieuwe hemel en aarde centraal mogen staan.

Een liefdevolle groet,

Martijn & Anneke van den Boogaart-Snoep
Thomas, Marije en Ruth